

Prædiken til Anden påskedag

Joh. 20,1-18

Anden tekstrække

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Den første dag i ugen, tidligt om morgenen, mens det endnu var mørkt, kom Maria Magdalene ud til graven, og hun så, at stenen var flyttet fra graven. Så løber hun hen til Simon Peter og til den anden discipel, ham som Jesus elskede, og siger til dem: »De har flyttet Herren fra graven, og vi ved ikke, hvor de har lagt ham.« Så kom Peter og den anden discipel og ville ud til graven. De løb begge to, men den anden discipel løb foran, hurtigere end Peter, og nåede først til graven; han bøjede sig ind og så linnedklæderne ligge der, men han gik ikke ind. Simon Peter, som fulgte efter ham, nåede nu også frem; han går lige ind i graven og ser linnedklæderne ligge der og klædet, som Jesus havde haft over hovedet; det lå ikke sammen med linnedklæderne, men rullet sammen på et sted for sig selv. Da gik også den anden discipel derind, han som var kommet først til graven, og han så og troede. Indtil da havde de nemlig ikke forstået Skriftens ord om, at han skulle opstå fra de døde. Disciplene gik så hjem igen. Men Maria stod udenfor ved graven og græd. Som hun nu stod der og græd, bøjer hun sig ind i graven og ser to engle i hvide klæder sidde dér, hvor Jesu legeme havde ligget, én ved hovedet og én ved fødderne. De sagde til hende: »Kvinde, hvorfor græder du?« Hun svarede: »De har flyttet min Herre, og jeg ved ikke, hvor de har lagt ham.« Da hun havde sagt det, vendte hun sig om, og hun så Jesus stå der; men hun vidste ikke, at det var Jesus. Jesus sagde til hende: »Kvinde, hvorfor græder du? Hvem leder du efter?« Hun mente, det var havemanden, og sagde til ham: »Herre, hvis det er dig, der har båret ham bort, så sig mig, hvor du har lagt ham, så jeg kan hente ham.« Jesus sagde til hen-

de: »Maria!« Hun vendte sig om og sagde til ham på hebraisk: »Rabbuni!« – det betyder Mester. Jesus sagde til hende: »Hold mig ikke tilbage, for jeg er endnu ikke steget op til Faderen; men gå hen til mine brødre og sig til dem: Jeg stiger op til min fader og jeres fader, til min Gud og jeres Gud.« Maria Magdalene gik hen og fortalte disciplene: »Jeg har set Herren,« og at han havde sagt dette til hende.

Johannesevangeliet 20,1-18

Det er i går, at det var påskedag. Som om vi allerede har lagt den bag os. Men 2. påskedags tekst fra Johannesevangeliet placerer os igen lige midt i påskemorgen.

I den tidligste påskemorgen, mens det endnu er mørkt, går Maria Magdalene ud til graven. Stemningen omkring Maria Magdalene er endnu ikke det farvespil, som det meste påskepoesi er bygget op om. Faktisk er det knapt nok påskedag endnu. Hvornår mon egentlig påske begynder?

Udgivet af

Grundtvigsk Forum
Nr. 819, 125. årgang
April 2024
ISSN 0901-2214

Salmedigteren Aastrup skrev en salme til påskelørdag. Mærkeligt måske al den stund, at der ikke er gudstjeneste påskelørdag, fordi der i kirken ingenting sker, mens Herren ligger i graven. Og dog skriver Aastrup sådan om påskelørdag:

Den dag mit hjerte hænger ved,
blandt alle *helligdage*.
Her kender jeg jo mine kår,
hvori jeg må mig skikke.

For det er i sandhed dér, vi lever vores liv. På vej ud til Mesterens grav. Påskedag ligger ikke bag os. Den ligger altid foran os. Som håb. Selvom vejen dertil kan være fortvivlelse. Opstandelse er ikke sådan et historisk faktum, der ligesom skal danne en slags fortidigt betonfundament for tro, liv og kirke. I stedet er opstandelse bevægelse – fremtid – nåde.

Jeg prøver ikke hermed at starte en diskussion om, hvad der mon egentlig skete i Josef af Arimatæas have, hvor Jesu ødelagte legeme blev lagt i graven.

Både små og store teologier bliver hele tiden til med det udgangspunkt, at Jesu opstandelse er noget, man sådan historisk kan blive enige om. Men vi lever alle forlæns. Og selv den mest "beton-fundamentalistiske" tro på Jesu fysiske opstandelse er jo kun til, fordi den er med som menneskets håb for fremtiden. Hvordan vi end stiller os til, hvad der mon dengang skete, så har alle troende til fælles, at opstandelsens betydning er fremtid og ikke fortid.

Derfor er det meningsfuldt i dag – endnu før det er blevet lyst – langsomt at slå følge med Maria Magdalene ud til den grav, hvor Mesteren blev lagt. Hun vrider sine hænder i fortvivlelse og sit sind i gru: Hvorfor skulle det gode hânes? Hvorfor skulle kærlighed forrådes? Hvorfor skulle hænder, der almægtigt gjorde blinde seende og skabte mad i mængde sømmes fast til et forbandet træ? Hvorfor skulle den stemme, der revsede de skinhellige og var sjælesorger for de svage bringes til tavshed? Hvorfor skulle troen knække – glæden standse –

samvær erstattes af kold ensomhed? Alt er det lagt i graven med et knust legeme.

Maria har i sorgen ikke kun mistet sin elskede ven, men også den Mester, der gav hende Gud, mening og livets fylde tilbage, da hun havde mistet troen på det hele og sig selv med. Hvorfor kunne han ikke være blevet hos hende?

Langfredag (2012) kunne man i TV se Scorseses film-mesterværk *Den sidste fristelse af Jesus*. Filmen forsøger ikke at genfortælle evangelierne. Men historien fabulerer frit og kan undertiden støde vores vante forestillinger ved at afsøge så mange mulige kroge af Jesu menneskelighed som muligt. Filmens titel dækker over, at Jesus på korset får muligheden for at samle handsken op i langfredags hân. De råbte jo: "Er du Guds søn, så frels dig selv og stig ned fra korset".

I Scorseses film får Jesus muligheden. Jesus fristes af Satan i skikkelse af en engel i konfirmationsalderen. Og vi ser som i en lang parentes et liv, efter at Jesus har forladt korset: Hans samliv med Maria Magdalene og sorgen over hendes død som gravid; hvordan Jesus finder glæden ved at få børn endda med både Martha og Maria. Hans arbejde som tømrer, hvor en tidligere beskæftigelse som landforræder, der laver kors til romerne, er skiftet ud med at fremstille landbrugsredskaber.

Kort sagt: Jesus får muligheden for et langt liv som alle os andre med kærlighed, familie og et hæderligt arbejde. Det gode skabte liv, som vi tit nok berømmer og priser Gud for. Hvorfor skulle dét ikke være godt nok til Jesus? Hvorfor kunne han ikke blot tage del i livets glæder og sorger på lige fod med os? Havde menneskeheden brug for mere? På Jesu dødsleje kommer hans gamle venner. Og den nærmeste af dem – Judas, som Jesus havde fået til at angive sig – skælder Jesus ud for at være en forræder. Fordi Jesus valgte livet for sig selv i stedet for at bringe forsoning til verden som Herrens lidende tjener.

Dér slutter parentesens. Jesus er tilbage i langfredags Helvede, hvor han igen ser sin mor og den elskede Maria Magdalene. Begge ødelagte af sorg. Men Jesus udånder med ordene fra Johannesevangeliet: "Det er fuldbragt". I Scorseses film vælger Jesus *ikke* at falde for fristelsen til at tage livet tilbage. Jesus giver slip på livet, meningen med det, og den mirakuløse almagt til at bevare det.

I påskeevangeliet hos Johannes er der et udtryk, som har givet anledning til mange billeder igennem tiden. På latin kendt som "Noli me tangere" eller på dansk "Rør mig ikke". Men i vores nuværende bibeloversættelse står der "Hold mig ikke tilbage!" Hvilket udtryk for afvisning, der er kraftigst afhænger af, hvor man placerer magten.

Hvis Jesus siger: "Rør mig ikke!" er afvisningen mest definitiv: Maria må ikke engang røre ham det mindste, fordi Jesus endnu ikke er herliggjort. Men følger vi oversættelsen, som vi har den i dag, så har Maria en større magt, som kunne hun holde ham tilbage fra det, han skal, nemlig stige op til Faderen.

Mødet mellem Jesus og Maria Magdalene er på mange måder så bevægende menneskeligt. Da Jesus kalder hende ved navn genkender Maria sin Mester, og det er tænkeligt, at hun kaster sig for fødderne af ham og det er dem, hun griber efter, da Jesus undrager sig og siger: "Hold mig ikke tilbage!"

Men Maria må give slip for at få ham. Sådan som han kan være hendes – når han er hos Faderen.

Jeg stiger op til min fader og jeres fader, til min Gud og jeres Gud.

Jesus er Marias fremtid hos Faderen. Jesu kærlighed til livet, til Maria og disciplene, til verden med dens liljer og fugle har vel nok kunnet holde ham tilbage. Har vel – som Scorsese fortæller det – kunnet friste Jesus til at opstå ved at vende tilbage til livet. Men opstandelsen er vejen frem og ikke tilbage. Jesu opstandelse er ikke *tilbagekaldelsen* af

døden og dens radikalitet men en *overvindelse* af den i Guds rige.

Det er stærkt, når læger genopliver et menneske. Og enhver, der har stået med et menneske, som må give slip på livet, ved at grænsen mellem liv og død er absolut. Det er hellig grund. Når det lykkes at kalde tilbage til livet, er det livets – foreløbige – sejr over døden. Når det sker, må mennesket lovprise, som det også sker i Det gamle Testaments poesi, hvor livsfaren er som dødsri-gets porte, der allerede var smækket i. Men det er og bliver en kamp om liv og død på *denneside* af grænsen.

Opstandelse er noget andet. Maria Magdalene kunne og skulle ikke holde Jesus tilbage. Han skulle gå til Faderen og løfte hele verden og dens menneskehed op til Faderen som *forsonet*. Det er vores håb. Og vi ser ikke, at vi er der endnu. I den forstand er vi som Maria Magdalene stadig på vej hen til Mesterens grav. Hvad der møder os dér er stadig åbent. Men vi ved, *hvem* vi møder. Gud som den opstandne, der har båret døden.

Jeg har givet jer et påskebillede med i dag. Maleren Arne Haugen Sørensen mener ikke, at han kan få det solgt, fordi ”præsterne ikke vil have”, at hans billede af opstandelsen efterlader Jesu ben nede i graven. Jeg tror nu ikke, at han har ret. Det vil komme til at pryde en kirke som altertavle en dag, og jeg havde gerne støttet, at vi kunne få netop dette livskraftige billede til Lillerød Kirke.

Opstandelsen åbner verden og gør livet nyt. For Jesus Kristus er vores Herre – ”Rabbuni!” Han har skænket os en fremtid, som vi vandrer ind i, Gud i vold, hinsides død og grav, synd og dæmoni, fristelse og skyld. Intet får lov at holde os tilbage –

*Lovet være Gud
Vor Herre Jesu Kristi Fader, som i sin store barmhertighed
har genfødt os til et levende håb
ved Jesu Kristi opstandelse fra de døde. Amen.*

Carsten Mulnæs

Sognepræst i Lyngø og Vester Broby sogne ved Sorø
(Tidl. Lillerød Kirke)

Salmer (Den Danske Salmebog):

224: Stat op, min sjæl, i morgengry!

236: Påskeblomst! hvad vil du her?

447: Herren strækker ud sin arm

674 v.2: Sov sødt, barnlille

239/241: I den nat af stumme skrig /
Tag det sorte kors fra graven!

238: Det er så sandt, at ingen så

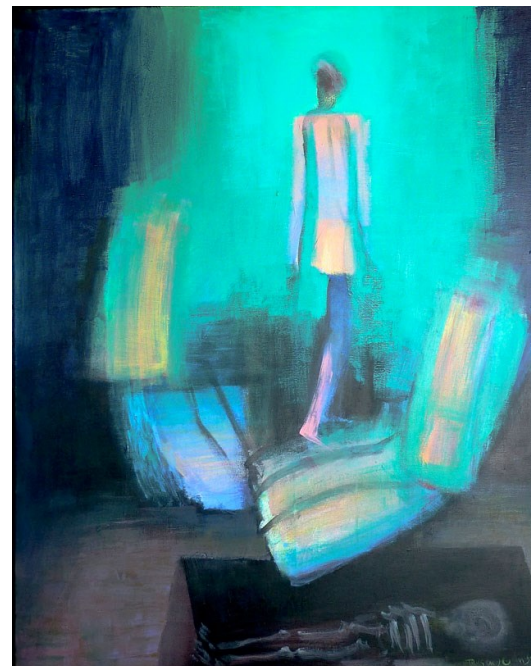
Bonusinfo

Prædikenen er udgivet første gang i 2014.

Det omtalte maleri af Arne Haugen Sørensen, 'Blå opstandelse', endte rent faktisk med at blive købt af Lillerød Kirke, hvor det hænger den dag i dag (2024).

Flere af Arne Haugen Sørensens andre værker hænger bl.a. i Vartovs Store Sal.

Arne Haugen Sørensen: *Blå opstandelse*
<https://lilleroedkirke.dk/praktisk/maleri-af-arne-haugen-soerensen/>

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke, Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvigskforum.dk/Søndagslæsning
– her kan du også
tilmelde dig det
elektroniske nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Vartov – Farvergade 27
1463 København K
hej@grundtvigskforum.dk